

Asia: VN/12577/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Transitoliikenneyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta saada esittää kantansa väylämaksuja koskevaan lakiesitykseen.

Väylämaksut vähentävät olennaisesti kotimaisten satamien kilpailukykyä erityisesti niissä tavaravirroissa, joissa kilpaillaan suoraan muiden maiden satamien kanssa. Paluu väylämaksun puolitusta edeltäneelle korkeammalle väylämaksun tasolle lisäisi vientiteollisuuden ja varsinkin transitoliikenteen logistisia kustannuksia oleellisesti ja heikentäisi niiden kilpailukykyä. Merenkulun väylämaksut ovat Suomen itse itselleen tekemä kaupan este. Muissa maissa ei tuossa mittakaavassa ole vastaavaa itse aiheutettua kulueroa viennin, tuonnin ja transiton rasitteeksi. Kustannukset ovat jo puolitetuilla väylämaksuillakin kilpaileviin reitteihin nähden korkeat. Puolituksesta luovuttaessa kohoavat kustannukset jopa puolitoistakertaisiksi muihin vaihtoehtoihin verrattuna. Se taas voi pahimmillaan aiheuttaa tilanteen, jossa väylämaksutulot jäävät kokonaan saamatta transitoliikenteen siirryttyä muualle.

Väylämaksujen periminen tuo epävarmuutta myös investointien näkökulmasta. Merkittävä osa viimeaikaisista investoinneista satamiin perustuu luottamukseen siitä, että väylämaksujen puolitus jatkuu ja keskipitkällä aikavälillä väylämaksut poistetaan kokonaan. Suomella on nykyisessä geopoliittisessa ympäristössä jo riittävästi sijaintihaittoja. Niitä ei pitäisi enää omin toimin lisätä.

Päätöksenteon tulisi olla ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Kehysriihen linjaus heikensi ennakoitavuutta ja luottamusta, sillä hallitusohjelmaan on kirjattu, että vientiteollisuuden kilpailukykyä huolehditaan tekemällä meriliikenteen väylämaksun puolituksesta pysyvä vuodesta 2024 alkaen. Lainsäädäntötyö oli jo lähes valmis. Ennakoitavuuden kannalta väylämaksun tasoon tehtävä nosto on merenkulun toimijoille haasteellista, sillä logistiikka- ja kuljetuspalvelujen hinnoittelussa on varauduttu joulukuussa hyväksytyyn nelivuotiseen väylämaksutasoon. Yllättävä väylämaksun tason nostaminen ajoittuu transitoliikenteen kannalta erityisen heikkoon suhdanteeseen.

Käytössä oleva väylämaksujärjestelmä kohtelee transitoliikenteen käyttämiä laivoja suhteettoman eriarvoisesti muuhun meriliikenteeseen nähden. Alusten suuri koko ja sitä kautta korkeampi väylämaksu on jo rasite sinällään. Saatavissa olevien laivojen alempi jääluokka nostaa edelleen aluskäynnin väylämaksua. Kolmantena epäkohtana on mainittava se, että transitolaivat eivät käytännössä koskaan pääse niin sanotun vuosialennuksen piiriin. Näitten syitten takia transitoliikenteen alukset maksavat jopa kymmenkertaisia maksuja joihinkin muihin aluksiin nähden. Edellä mainituista syistä transitoliikenne on saanut käyttää tietyin ehdoin alennettua väylämaksua.

Aivan ehdottoman tärkeää on joka tapauksessa säilyttää transitoliikenteen erityisaseman huomioiva nykyinen alennusjärjestelmä. Muutoin transitoliikenne tulee siirtymään muille reiteille toisiin EU-maihin. Tästä seuraa vääjäämättä työttömyyttä ja valtiolle verotulojen ja väylämaksutulojen menetystä. Sama vaikutus on erittäin todennäköinen myös muun meriliikenteen ja sitä palvelevan toiminnan kohdalla.

Suomen Transitoliikenneyhdistys ry esittää näin ollen lausuntonaan, että väylämaksut säilytetään tämänhetkiselällä tasollaan pysyvästi ja työtä väylämaksujen poistamiseksi kokonaan jatketaan. Tämä tarkoittaa, että nyt lausunnolla oleva lakiesitys kumotaan kokonaisuudessaan ja pidetään voimassa hallitusohjelmassa esitetyt toimet Suomen kilpailukyvyn säilyttämiseksi.

Markku Koskinen

Toiminnanjohtaja

Suomen Transitoliikenneyhdistys ry

Koskinen Markku
Suomen Transitoliikenneyhdistys